

KANTELUT KIRKKOHERRAN JA SEURAKUNTANEUVOSTON PÄÄTÖKSESTÄ AVATA KIRKKOTILAT SAMAA SUKUPUOLTA OLEVIENT VIHKIMISILLE SEKÄ PAPIN MYÖNTEISESTÄ SUHTAUTUMISESTA SAMAA SUKUPUOLTA OLEVIENT VIHKIMISEEN

Kanteliija on toimittanut tuomiokapituliin kaksi kantelua. Ensimmäinen koskee kirkkoherraa ja seurakunnan seurakuntaneuvoston päätöstä avata kirkkotilat samaa sukupuolta olevien parien vihkimiseen. Toisessa kantelussa kanteliija on katsonut, että pappi suhtautuessaan myönteisesti samaa sukupuolta olevien avioliittoihin on rikkonut kirkon virallista linjaa ja pappislupauksia.

Kanteliija on katsonut, että pappisasessori Anna-Maija Viljanen-Pihkala on esteellinen osallistumaan kantelun käsittelyyn, koska on tiedossa, että Viljanen-Pihkalan kanta samaa sukupuolta olevien avioliittoihin on myönteinen.

TUOMIOKAPITULIN RATKAISU JA PERUSTELUT

Kysymys pappisasessori Anna Maija Viljanen-Pihkalan esteellisyydestä

Tuomiokapituli toteaa, että kirkon piirissä samaa sukupuolta olevien parien vihkimisestä avioliittoon käydään aktiivisesti keskustelua ja asiasta vallitsee erilaisia näkemyksiä. Yleiseen kirkollis-yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistuminen kuuluu perustuslain 12 §:ssä turvatun sananvapauden piiriin eikä se sellaisenaan aiheuta esteellisyyttä. Pappisasessorit ovat papiston keskuudestaan vaaleilla valitsemia tuomiokapitulin jäseniä, jotka voivat toimia tehtävässään enintään kaksi kolmevuotiskautta. Pappisasessorien valintaprosessiin kuuluu, että äänioikeutetuilla papeilla on oikeus perehtyä tehtävään kelpoisten pappien näkemyksiin ja kelpoiset papit voivat näitä julkisesti esitellä.

Tuomiokapituli toteaa, että pappisasessori Anna-Maija Viljanen-Pihkala ei edellä esitetyn perusteella ole esteellinen käsittelemään samaa sukupuolta olevien parien vihkimistä koskevia asioita.

Kirkkoherraa ja pappia koskevat kantelut

Kirkkolain 4 luvun 6 §:n mukaan tuomiokapitulin tulee valvoa seurakuntien ja seurakuntayhtymien toimintaa, hallintoa ja viranhaltijoiden ja työntekijöiden sekä muun papiston tehtävien hoitoa.

Kanteliija on toimittanut tuomiokapituliin kaksi kantelua, joissa hän on kritisoinut kirkkoherraa ja seurakunnan seurakuntaneuvoston päätöstä avata kirkkotilat samaa sukupuolta olevien parien vihkimiseen sekä papin julkisesti esiin tuomaa myönteistä kantaa samaa sukupuolta olevien avioliittoihin.

Tuomiokapituli toteaa, että kirkon piirissä samaa sukupuolta olevien parien vihkimisestä avioliittoon käydään aktiivisesti keskustelua. Piispainkokous on kirkkolain 5 luvun 5 §:n ja kirkkojärjestyksen 5 luvun 10 §:n nojalla antanut 3.6.2025 tuomiokapituleille pastoraalisen ohjeen avioliittoon vihkimistä tai siunaamista pyytävien samaa sukupuolta olevien parien kohtaamisesta seurakuntatyössä ja samalla

uudistanut piispojen 20.10.2020 ilmaiseman näkemyksen, ettei samaa sukupuolta olevan parin vihkimisestä tai siunaamisesta tulisi koitua papille seuraamuksia.

Piispainkokouksen antamassa pastoraalisessa ohjeessa on todettu, että ohjeen tarpeellisuuteen viittaa myös kirkolliskokouksessa todettu havainto, että kirkolliseen avioliittoon vihkimisen oikeustila on muutoksessa. Asiantuntijoiden mukaan oikeustila voi muuttua ilman eksplisiittistä lainsäädäntötoimea, jos laissa ei ole nimenomaisesti ko. asian kieltoa. Samaa sukupuolta olevien parien vihkimistä koskevassa kysymyksissä osatekijöitä oikeustilan muuttumiselle ovat mm. seuraavat: vihkimisiä tapahtuu; vihkimiset ovat yhteiskunnan lainsäädännön mukaan laillisia; papeille ei koidu seuraamuksia vihkimisistä; kirkko ei ole lisännyt kirkkojärjestykseen avioliittolain mahdollistamaa "erityistä ehtoa" eli rajausta että vihitään vain miehen ja naisen muodostamia pareja.

Piispainkokous on tunnistanut jännitteen, joka vallitsee avioliittoa koskevan kirkon perinteisen tulkinnan ja sen todellisuuden välillä, jossa myös samaa sukupuolta olevia pareja on usean vuoden ajan vihitty kirkolliseen avioliittoon. Tämä kuvastaa kirkossa käynnissä olevaa oikeustilan muutosta.

Seurakunnat ja yksittäiset papit vastaanottavat säännöllisesti pyyntöjä samaa sukupuolta olevien parien avioliittoon vihkimiseen ja avioliiton siunaamiseen. Näissä tilanteissa papin ja muiden kirkon työntekijöiden on tärkeä kohdata kaikki vihkimis- tai siunauspyynnön esittävät kirkon jäsenet avoimesti ja arvostavasti.

Avioliittoon vihkimiseen tulee sisältyä lain edellyttämät kysymykset ja liiton vahvistaminen. Kirkollisella avioliittoon vihkimisellä ja avioliiton siunaamisella on hengellinen tarkoitus, joka ilmenee Raamatun lukemisena, sanan julistuksena, rukouksena, Jumalan kiittämisenä ja vihittäville häneltä siunauksen pyytämisenä. Myös musiikki ja yhteinen virsi ovat kristittyjen tapoja juhlistaa elämän käännekohtia.

Avioliittoon vihkiminen ja avioliiton siunaaminen ovat kirkollisia toimituksia, joiden soveltuvuudesta kirkkotilaan ei tarvita erillistä päätöstä (KJ 3: 53 §). Piispainkokous on uudistanut piispojen 20.10.2020 ilmaiseman näkemyksen ja edelleen suositannut tuomiokapituleille, ettei samaa sukupuolta olevan parin vihkimisestä tai siunaamisesta koidu papille seuraamuksia.

Tuomiokapituli toteaa, etteivät kirkkoherran eivätkä papin kannanotot ja toiminta ole ristiriidassa piispainkokouksen antaman pastoraalisen ohjeen tai piispojen aikaisemman linjauksen kanssa eivätkä he näin ollen ole toimineet vastoin piispainkokouksen linjauksia tai pappislupausta.

Edellä esitetyn perusteella tuomiokapituli toteaa, etteivät kantelut anna aihetta toimenpiteisiin.